

О.М. Муравйова (*ХДУХТ, Харків*)

М.І. Крупей (*ХДУХТ, Харків*)

РОЛЬ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Мовні дисципліни для студентів-іноземців нефілологічних ЗВО – це, насамперед, база для оволодіння певною спеціальністю. Відповідно до Державного освітнього стандарту з української мови як іноземної студенти повинні вміти реалізовувати свої комунікативні завдання, перш за все, в наступних ситуаціях спілкування: у навчальній сфері (лекція, семінар, практичне заняття, консультація, залік, іспит, індивідуальна робота з літературою в електронних бібліотеках); у навчально-науковій та професійній (засідання із заслуховування проектних робіт; науково-практичний семінар, конференція; обговорення та захист курсової, дипломної роботи). Тому викладачеві української чи російської мови як іноземної необхідно усвідомлювати, що його заняття повинні відрізнятися яскраво вираженим професійним спрямуванням. При цьому викладач-філолог не може і не повинен замінювати викладача фахових предметів. У його завдання входить не навчання економіки, хімії і т. ін. як науковому предмету, а вивчення мови певної спеціальності.

Досвід роботи показує, що найчастіше ми спостерігаємо пряму залежність між знанням мови і предмета: чим краще студент знає мову, тим легше йому вчитися. Тому мовне навчання іноземних студентів відбувається поступово і на всіх курсах без винятку. При цьому враховуються різні рівні мови – фонетичний, словотвірний, лексичний, морфологічний, синтаксичний. Завдання та цілі поступово ускладнюються, але специфіка роботи залишається такою:

- підготувати іноземців до занять по курсу;
- полегшити процес сприйняття усної наукової мови спеціальності (лекції);
- удосконалити вміння і навички в таких аспектах мовної діяльності, як читання і говоріння;
- ввести специфічні елементи наукового стилю мовлення;
- активізувати спеціальні економічні терміни.

Відомо, що в методиці викладання мови для іноземних студентів основною одиницею навчання є текст. Він супроводжується системою

вправ, що дозволяють засвоїти лексико-граматичні категорії тематичного блоку. Завдання спрямовані на закріплення отриманих відомостей за фахом, оволодіння загальнонауковою і спеціальною лексикою, удосконалення навичок володіння граматичними конструкціями.

Будь-яка нова тема починається з розбору нових слів, термінів і понять, тобто до кожного тексту складено список слів по темі.

За допомогою передтекстових вправ студент повинен навчитися виявляти значення слова за допомогою словотвірного аналізу, встановлювати синонімічні і антонімічні зв'язки слів, визначати значення слів з контексту, встановлювати лексичну сполучуваність досліджуваних мовних одиниць, замінювати книжково-письмові конструкції (дієприкметникові та дієприслівникові звороти) конструкціями усного мовлення, ділити складні речення на частини, правильно вживати сполучники та сполучні слова.

Друга частина заняття – робота з текстом – є головною частиною. Читанню, як правило, передують завдання, спрямовані на смисловий аналіз тексту. Далі представлені післятекстові завдання, призначені контролювати розуміння й активізувати введений лексико-граматичний матеріал, готуючи студентів до відтворення інформативного змісту тексту в монологічній формі. Післятекстові завдання навчають студента знаходити в тексті і відтворювати по пам'яті визначення понять, відповідати на питання та самостійно формулювати власні думки, аналізувати структуру тексту: ділити текст на смислові частини, складати різні види планів, записувати текст або будь-яку частину тексту по пам'яті, стисло конспектувати або коментувати окремі тези.

В кінці кожного заняття студенти отримують контрольні тестові завдання за темою, яка вивчається. Вони сприяють закріпленню отриманих знань та перевірці їх якості.

В цілому, матеріали занять, на наш погляд, сприяють формуванню у студентів навичок та вмій читання та конспектування текстів, розвитку навичок монологічного мовлення, участі в практичних заняттях за фахом.

У цьому руслі перспективною є співпраця кафедр, яка сприяє створенню спільних навчальних посібників для іноземних студентів та відіграє позитивну роль у підготовці сучасних фахівців високої кваліфікації.